

- системне запровадження в навчальний процес освітніх інновацій, ІКТ, новітніх методичних підходів, методів і прийомів навчання;
- активну роботу в напрямі формування в студентів ключової компетентності щодо здатності вчитися на основі умінь самостійно працювати з навчальною літературою, а також створення підручників, посібників, словників, атласів, інших навчальних засобів, які технологічно спрямовані на формування цієї компетентності;
- дотримання принципу поєднання наукової (науково-дослідної) діяльності з викладацькою;
- оприлюднення й поширення наукових досягнень науково-педагогічних працівників академії в рецензованих вітчизняних наукових виданнях, у виданнях, які входять до наукометричних баз *Scopus* і *Web of Science*, організацію та участь у наукових форумах різного рівня;
- створення умов для академічної мобільності викладачів і студентів академії у рамках міжнародного проекту Erasmus+.

Оприлюднені стратегія та результати освітньої діяльності УМСА, які мають документальне підтвердження у вигляді високих показників усіх видів діяльності, слугують підґрунтям сталого позитивного іміджу академії, сприяють подальшому розвитку корпоративної культури, а також свідчать, що в академії сформоване й успішно функціонує освітнє середовище, яке забезпечує конкурентоспроможність академії на внутрішній і зовнішній арені, сприяє зміцненню позицій УМСА на ринку освітніх послуг і пошуку потенційних зарубіжних партнерів. Подальша робота академії в цьому напрямі передбачає залучення нових ресурсів, покликаних підтримувати позитивний імідж і позиціонування УМСА на національній і міжнародній арені як одного з провідних ЗВМО України.

Список використаної літератури

1. Ждан. В. М. Результати самоаналізу організаційно-правового, кадрового і навчально-методичного забезпечення процесу підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у ВДНЗУ «УМСА» за 2017 рік / В. М. Ждан, В. М. Дворник, С. М. Білаш, О. М. Беляєва // Медична освіта. – 2018. – 2 (78). – С. 74–81.
2. Ждан В. М. Сучасне освітнє середовище вищого медичного навчального закладу як фактор його конкурентоспроможності / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, С. М. Білаш, О. М. Беляєва // Медична освіта. – 2017. – №3 (75). – С. 40 – 46.
3. Ждан В. М. Українська медична стоматологічна академія в «Топ-200 України»: самоаналіз динаміки зростання рейтингових показників / В. М. Ждан, В. М. Дворник, І. І. Старченко, О. М. Беляєва // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 7–8 лист. 2019 р.). – Полтава : Вид-во «Астра», 2019. – С. 3–8.
4. Перельгіна Е. Б. Психологія іміджу / Е. Б. Перельгіна. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 223 с.
5. Порівняльний аналіз показників якості освітньої діяльності ВДНЗУ «УМСА» за 2013 - 2017 рр. / В. М. Ждан, В. М. Дворник, В. М. Бобирьов [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах : матер. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 бер. 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 3–7.
6. Lignes directrices pour des prestations de qualité dans l'enseignement supérieur transfrontalier. – Paris, 2006. – 24 p. [Resource électronique] – Mode d'accès: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001433/143349f.pdf>
7. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). – K.: «Ltd Poligraph plus», 2015. – 32 p.
8. WFME Global Standards for Quality Improvement in Medical Education. European Specifications. For Basic and Postgraduate Medical Education and Continuing Professional Development. – Copenhagen: University of Copenhagen, 2007. – 80 p.

РОЛЬ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ І ЯКОСТІ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ НА КАФЕДРІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ

**Акімов О.Є., Денисенко С.В., Міщенко А.В., Соловйова Н.В.,
Назаренко С.М., Ковальова І.О.**

Українська медична стоматологічна академія

Розглянуто методичні аспекти використання тестових завдань типу КРОК-1 для контролю якості підготовки студентів до заняття. Оцінено якість наявних тестів і зроблено висновок щодо недостатності використання тестового контролю з метою оцінювання знань студентів.

Ключові слова: тести, тестовий контроль, якість навчання, якість підготовки, оцінювання знань.

The article describes methodical aspects of usage of STEP-1 type tests for students' lesson quality preparation control. We evaluated quality of tests and reached conclusion about insufficiency of test control for assessment of students' knowledge.

Keywords: tests, test control, quality of education, quality of preparation, assessment of knowledge.

Питання методології якісного оцінювання рівня знань і навичок студентів завжди актуальне для викладача вищої школи, який працює в закладах III-IV рівнів акредитації. Якісне оцінювання дозволяє викладачу виявити недоліки в підготовці студента до заняття, а студенту дає можливість скоректувати свою самостійну роботу, що разом сприяє кращій підготовці фахівців усіх профілів, медичного зокрема.

На кафедрі патології розроблено навчальні посібники для самостійного опрацювання теми перед заняттям – «хендаути», які відповідають програмі модуля №1 і модуля №2 [1; 3; 4]. У «хендаутах» наведено тестові завдання, виконання яких практично неможливе без опрацювання додаткової літератури за темою заняття. Це покращує підготовку студентів до практичних занять та іспиту з дисципліни. Недоліком цих тестових завдань є те, що вони створені не за стандартами КРОК-1 і містять кілька правильних відповідей (від 1 до 8).

Приклад №1 ситуаційної задачі з патології з бази даних КРОК-1:

«Через декілька годин після опіку в ділянці гіперемії та набряку шкіри у хворого з'явилось вогнище некрозу. Який головний механізм забезпечує посилення руйнівних явищ в осередку запалення?

А Первинна альтерація

- B Вторинна альтерація*
- C Еміграція лімфоцитів
- D Діapedез еритроцитів
- E Проліферація фібробластів»

Наведена ситуаційна задача належить до теми «Запалення», яка входить до програми змістового модуля №2 «Типові патологічні процеси», що вивчається в рамках модуля №1 «Загальна патофізіологія». Розв'язання цієї задачі вимагає від студента аналізу клінічної ситуації та фундаментальних знань із теми «Запалення». Відсутність явищ некрозу в перші хвили після опіку свідчить про те, що первинна альтерація (температурне ушкодження) не може бути причиною некротичних змін, тому причиною появи некрозу через кілька годин стає активація вторинної альтерації (у прикладі позначено *), що і буде правильною відповіддю на задачу, наведену в прикладі №1.

Приклад №2 ситуаційної задачі з патофізіології з бази даних КРОК-1:

«Хворому з цирозом печінки разом з лікарськими препаратами доведено ввели 500,0 мл 5% розчину глюкози. Яке порушення водно-електролітного балансу найбільш ймовірно може виникнути у хворого?

- A Гіпоосмолярна гіпергідратація*
- B Гіперосмолярна гіпергідратація
- C Ізоосмолярна гіпергідратація **
- D Гіпоосмолярна дегідратація
- E Гіперосмолярна дегідратація»

Наведена в прикладі №2 ситуаційна задача належить до теми «Порушення водно-сольового обміну та кислотно-основної рівноваги», яка входить до програми змістового модуля №2 «Типові порушення обміну речовин», що вивчається в рамках модуля №1 «Загальна патофізіологія». Відповідь, яка за базою тестів вважається правильною, - Гіпоосмолярна гіпергідратація (відмічена *), неправильна з патофізіологічної точки зору.

Гіпоосмолярна гіпергідратація – це збільшення надходження рідини до організму та/або тканини за рахунок уведення речовин, що містять меншу осмолярність ніж кров.

Використаний у задачі розчин глюкози 5% є ізоосмолярним розчином відносно плазми крові людини. Підручник із патофізіології [5] аргументовано стверджує, що введення надлишкового об'єму 5% розчину глюкози призводить до гіпоосмолярної гіпергідратації, оскільки після його введення глюкоза засвоюється печінкою і депонується у вигляді глікогену, залишаючи водну частину розчину в судинах. Проте в описаній у прикладі №2 задачі наголошується, що пацієнт має цироз печінки. Циротична печінка має меншу кількість функціонуючих гепатоцитів, що призводить до неможливості поглинання глюкози та її депонування. Тому правильною відповіддю до цього тесту мала б бути ізоосмолярна гіпергідратація (відмічена **).

У нашій попередній роботі ми обґрунтували, що використання тестового контролю для оцінки якості підготовки студентів до практичного заняття є необхідним кроком до наближення рівня медичної освіти в Україні до світових стандартів [2].

Проте, як видно із прикладів тестових завдань №1 і №2, є об'єктивна необхідність у контролі якості тестових завдань, що входять до бази КРОК-1. Тому використання тестових завдань типу КРОК-1 не може бути єдиним методом оцінювання знань і навичок студентів. Використання лише тестового контролю типу КРОК-1 призведе до тренування лише обсягу фактичної пам'яті, оскільки студент відповідно до людської природи піде шляхом найменшої витрати сил та запам'ятає «правильні» відповіді без проведення системного аналізу тестового завдання.

Ураховуючи той факт, що провідною метою навчання студентів на кафедрі патофізіології є підготовка фахівця, який здатен критично аналізувати ситуацію, що склалась із певним пацієнтом, із розумінням основних типових патологічних процесів, застосування тестових завдань типу КРОК-1 має бути обов'язково доповнене розв'язанням ситуаційних задач, як було аргументовано в попередній роботі [1].

Наявність тестових завдань, що містять у собі «неправильну» відповідь у ролі «правильної», не є суто негативним явищем за умови правильного використання цього тесту в навчальному процесі. Доцільно створити певну базу «неадекватних» тестів, які в певні роки були використані для державного контролю.

Доцільно використовувати тести, подібні до наведеного в прикладі №2, не для контролю рівня підготовки студентів до практичних занять, а після детального аналізу й обговорення тестового завдання зі студентами – для глибшої оцінки розуміння теми заняття і формування критичного мислення.

Тести типу КРОК-1 також не слід використовувати для тренування суто механічної пам'яті студентів. Навіть такі тести, як у прикладі №1, слід аналізувати на практичному занятті детальніше, вимагаючи від студентів відтворення не лише правильної відповіді, а й алгоритму вирішення тесту.

Підсумовуючи, зауважимо, що використання тестових завдань для оцінки рівня знань і вмінь студентів на практичному занятті недостатнє для об'єктивної оцінки. Проте тестові завдання типу КРОК-1 можуть ефективно доповнювати традиційні методи оцінювання.

Список використаної літератури

1. Акімов О.Є. Роль вирішення ситуаційних задач на заняттях патофізіології у підготовці компетентного медичного фахівця / О.Є. Акімов, С.В. Денисенко, А.А. Левков [та ін.] // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні». – Полтава, 2019. – С. 7–8.
2. Акімов О. Є. Роль тестового контролю в інтеграції освітнього процесу на кафедрі патофізіології до європейського освітнього простору / О. Є. Акімов, А. В. Міщенко, А. А. Левков, В. О. Костенко // Матеріали VII Пленуму наукового товариства патофізіологів «Інтегративні механізми патологічних процесів: від експериментальних досліджень до клінічної практики». – Полтава, 2018. – С.4-5.
3. Патофізіологія. Частина 1. Загальна патофізіологія: завдання для самостійної роботи: навчально-методичний посібник. – Полтава, 2013. – 80 с.
4. Патофізіологія. Частина 2. Патофізіологія органів і систем: завдання для самостійної роботи: навчально-методичний посібник. – Полтава, 2013. – 76 с.
5. Патофізіологія: підручник / Ю.В. Биць, Г.М. Бутенко, А.І. Гоженко та ін.; за ред. М.М. Зайко, Ю.В. Биць, М.В. Криштала. – К.: ВСІ «Медицина», 2017. – 736 с. + 4 з кол. вкл.